

El Caucas torna a moure's

El Caucas sembla a punt de despertar-se del curt somni de pau en què va entrar fa un any i mig quan van retirar-se les tropes russes de Txetxènia. Soltadament els mandataris independentistes han acusat de conspiració el Kremlin i l'anomenat "partit de la guerra", alhora que Moscou, per boca del ministre de l'Interior, Anatoli Kúlikov, tornava a llançar advertències als "terroristes". Kúlikov jura i perjura que les autoritats txetxenes encobreixen instal·lacions on s'entrenen uns mil dos-cents guerrillers islàmics. I que és per combatre aquests mals i evitar-ne més que ha posat tota la frontera del Caucas del nord sota estat d'emergència.

Però més que protegir la frontera de les incursions dels terroristes islàmics, l'autèntic interès de Moscou és de preservar les seves pròpies rutes del petroli: les que li garanteixen el pas del cru de la Càspia cap Occident a través de la república fidel del Daguestan, sense haver de pagar l'humiliant peatge que pretenien imposar els txetxens a la utilització del tram d'oleoducte que passa pel seu territori.

Queda clar, un cop més, que al Caucas els problemes ètnics i nacionals continuen tenint de rerefons les expectatives d'enriquiment de grups de pressió que amb etiquetatge "nacional"

estàn disposats a explotar les grans reserves naturals de la zona, que segons els experts nord-americans arribaria als dos-cents mil milions de barrils. Una valoració que els russos consideren exagerada, potser perquè una de les armes de Moscou a l'hora de protegir els seus interessos és de rebaixar-ne el valor.

Si el 1941 era l'Alemanya nazi que volia apoderar-se de les riqueses naturals del Caucas, ara són els Estats Units que aprofiten la catàstrofe post-soviètica per intentar d'imposar a Rússia les seves condicions. Al marge del nombre de barrils de petroli en reserva o dels que se'n puguin extreure diàriament, Washington no té cap dubte sobre el valor estratègic de la zona i l'any passat l'ex-secretari de Defensa, Weinberger, declarava que si Moscou arribava a dominar el Caucas s'apuntaria una victòria superior a l'expansió de l'OTAN a l'Europa oriental.

Controlar la Mar Càspia i la península del Caucas és per als occidentals més que preservar una ruta d'oleoductes. Significa establir una àrea d'influència que arribaria fins a l'Àsia Central i la Xina, burlant els peatges russos i les amenaces iranianes. En canvi per a Rússia mantenir-hi l'hegemonia no és solament una qüestió de dignitat nacional, malmesa després de la humiliació de Txetxènia: és també la garantia de tenir portes pròpies d'accés al Pròxim Orient i prou marge territorial per a barrar el pas a l'expansionisme de l'Aliança Atlàntica. Rússia

sap que l'ombra de l'OTAN té tendència a allargar-se cap a l'Àsia central, cap a les mines d'or del Kirguizistan, el cotó i la seda de l'Uzbekistan i el petroli i el gas del Turkmenistan, l'autèntic "Kuwait" de la CEI. Consolidant-se com a mestressa de l'àrea, Rússia continuarà controlant els subministraments de gas i de petroli a països com Ucraïna o Geòrgia, per mantenir-los, així, dins la seva òrbita d'influència.

Per als països de la zona la possessió de cru o el pas d'un oleoducte hauria de significar possibilitats de desenvolupament, després d'una dècada de conflictes, però el que s'hi observa és totalment la contrària: aquests estats ajornen indefinidament la reconstrucció perquè les elits governants van a remolc de les tensions genera-

des per les rivalitats entre els grans consorcis —encapçalats per la Chevron i la British Petroleum, i de les picabaralles entre els interessos "nacionals" pel traçat dels oleoductes. Els organismes internacionals humanitaris presents a la regió asseguren que la relativa millora de les condicions de vida a Armènia, a Geòrgia, a l'Azerbaitjan i a Txetxènia, no és pas deguda a la inversió productiva de les empreses estrangeres a la regió sinó als mínims de pau i de tranquil·litat que finalment s'hi han consolidat; els mateixos mínims de tranquil·litat que necessiten els grans consorcis petrolers per garantir-se uns bons beneficis.

Però les últimes iniciatives del Kremlin tornen a projectar sobre el Caucas seculars amenaces d'instabilitat interètnica, fràgilment adormida, i que la Rússia vigilant podria despertar per tal de no deixar arribar els corrents atlantistes fins a l'Àsia central. ■

LLIBERT FERRI

"L'expansió de l'Aliança Atlàntica i de la companyies petrolieres occidentals es barreja amb la resistència russa, la fragilitat interètnica i unes reserves de 200.000 milions de barrils."